

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2019/713 IRÁNYELVE

(2019. április 17.)

a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása elleni küzdelemről, valamint a 2001/413/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 83. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása fenyegeti a biztonságot, mivel ezek bevételi forrást jelentenek a szervezett bűnözés számára, és ezzel lehetővé tesznek olyan más bűncselekményeket, mint például a terrorizmus, a kábítószer-kereskedelem és az emberkereskedelem.
- (2) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása emellett akadályt képez a digitális egységes piacon, mivel azok aláássák a fogyasztók bizalmát, és közvetlen gazdasági veszteséget okoznak.
- (3) A 2001/413/IB tanácsi kerethatározatot ⁽³⁾ frissíteni kell és ki kell egészíteni a – különösen a számítógépes csalással összefüggő – bűncselekményekre, továbbá a büntetésekre, a megelőzésre, a sértettek segítségére, valamint a határokon átnyúló együttműködésre vonatkozó további rendelkezésekkel.
- (4) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása területére vonatkozó tagállami jogi szabályozás hiányossága és a tagállami jogszabályok közötti eltérések akadályozhatják az ilyen bűncselekménytípusok és a hozzájuk kapcsolódó és általuk lehetővé tett egyéb súlyos és szervezett bűncselekmények megelőzését, felderítését és szankcionálását, valamint megnehezítik és ezért kevésbé hatékonyra teszik a rendőrségi és igazságügyi együttműködést ezen a területen, ami negatív következményekkel jár a biztonságra nézve.
- (5) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalásnak és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisításának jelentős határokon átnyúló dimenziója van, egyre erősebb digitális vonulattal, ez pedig még hangsúlyosabban szükségessé teszi a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása területén a büntetőjogi szabályok közelítését célzó további fellépést.
- (6) Az utóbbi években nemcsak a digitális gazdaság növekedett exponenciálisan, hanem az innováció is sok területre kiterjedt, többek között a fizetési technológiák területére. Az új fizetési technológiák maguk után vonják új típusú fizetési eszközök használatát, amelyek – miközben új lehetőségeket teremtenek a fogyasztók és a vállalkozások számára – a csalások lehetőségét is növelik. Következésképpen a jogi keretnek e technológiai fejlődést tekintve relevánsnak és naprakésznek kell maradnia, és technológiai szempontból semleges megközelítésen kell alapulnia.

⁽¹⁾ HL C 197., 2018.6.8., 24. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2019. március 13-i álláspontra (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2019. április 9-i határozata.

⁽³⁾ A Tanács 2001/413/IB kerethatározata (2001. május 28.) a nem készpénzes fizetőeszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről (HL L 149., 2001.6.2., 1. o.).

- (7) A csalást nem csak a bünszervezetek finanszírozására használják, hanem az a digitális egységes piac fejlődését is korlátozza, és emiatt a lakosság kevésbé szívesen vásárol az interneten.
- (8) Annak biztosítása érdekében, hogy ezen irányelv tagállamok általi alkalmazásakor következetes megközelítés érvényesüljön, valamint az illetékes hatóságok közötti információcsere és együttműködés megkönnyítése érdekében fontos, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása területén közös fogalom meghatározások álljanak rendelkezésre. A fogalom meghatározásoknak ki kell terjedniük a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök olyan új típusaira is, amelyek lehetővé teszik az elektronikus pénz és a virtuális fizetési eszközök átutalását. A készpénz-helyettesítő fizetési eszközök fogalom meghatározásába bele kell foglalni, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz több különböző, együttesen ható elemből állhat, például egy fizetési mobilalkalmazásból és egy ahhoz társuló engedélyezésből (pl. jelszó). A készpénz-helyettesítő fizetési eszközök fogalmát ezen irányelv azzal az értelmezéssel alkalmazza, hogy az eszköz ténylegesen lehetővé teszi, hogy birtokosa vagy felhasználója pénzt vagy pénzbeli értéket utaljon át, vagy fizetési megbízást kezdeményezzen. Így például egy fizetési mobilalkalmazásnak a hozzá tartozó szükséges engedélyezés nélküli, jogellenes megszerzése nem minősül készpénz-helyettesítő fizetési eszköz jogellenes megszerzésének, mivel ténylegesen nem teszi lehetővé felhasználója számára pénz vagy pénzbeli érték átutalását.
- (9) Ez az irányelv csak annyiban alkalmazandó a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökre, amennyiben az eszköz fizetési funkciójáról van szó.
- (10) Ez az irányelv csak annyiban alkalmazandó a virtuális fizetési eszközökre, amennyiben azok általánosan felhasználhatók fizetés céljára. A tagállamokat ösztönözni kell annak biztosítására, hogy nemzeti joguk a csalárd bűncselekmények vonatkozásában ugyanolyan szintű védelmet írjon elő a nemzeti bankjuk vagy más hatóságaik által kibocsátott, virtuális jellegű jövőbeli fizetési eszközökre, mint általában a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökre. A virtuális fizetési eszközök átutalását lehetővé tevő digitális pénztárcáknak ugyanolyan mértékben kell ezen irányelv hatálya alá tartozniuk, mint a készpénz-helyettesítő fizetési eszközöknek. A „digitális csereeszközök” fogalom meghatározásával ennek az irányelvnek el kell ismernie, hogy a virtuális fizetési eszközök átutalására szolgáló digitális pénztárcák rendelkezhetnek – de nem szükségszerűen rendelkeznek – a fizetési eszközök sajátos-ságaival, és nem terjeszthetik ki a fizetési eszköz fogalom meghatározását.
- (11) A fizetési azonosító adatok megszerzését célzó hamis számlák kiküldését ezen irányelv hatálya alá tartozó jogellenes eltulajdonítási kísérletnek kell tekinteni.
- (12) Ez az irányelv azért, hogy elsődlegesen olyan fizetési eszközöket részesít büntetőjogi eszközök felhasználásával jogi védelemben, amelyek speciális védelmi jellemzőkkel vannak ellátva az utánzással és a visszaéléssel szemben, arra kívánja ösztönözni a gazdasági szereplőket, hogy az általuk kibocsátott fizetési eszközöket ellássák ilyen speciális védelmi jellemzőkkel.
- (13) Az eredményes és hatékony büntetőjogi intézkedések elengedhetetlenek a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalással és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisításával szembeni védelméhez. Mindenekelőtt közös büntetőjogi megközelítést kell kialakítani a büntetendő cselekmény azon tényállási elemei tekintetében, amelyek hozzájárulnak a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök csalárd felhasználásához, vagy előkészítik azt. Ezért már önmagukban, a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz tényleges csalárd felhasználása nélkül is bűncselekménynek kell tekinteni az olyan cselekményeket, mint a fizetési eszközök csalás céljából történő gyűjtése és birtoklása – például adathalászat, kártyaadat-lefoglalás vagy a pénzforgalmi szolgáltatások igénybevevőinek hamis honlapokra való irányítása vagy átirányítása útján – és azok megosztása, például hitelkártyaadatok interneten történő értékesítése révén. Ezért a büntetendő cselekmény fogalmának ki kell terjednie azokra az esetekre is, ahol a birtoklás, megszerzés vagy terjesztés nem feltétlenül vezet az adott fizetési eszközök csalárd felhasználásához. Mindazonáltal, bár ezen irányelv büntetni rendeli a birtoklást, illetve a tartást, ez nem vonatkozik az egyszerű mulasztás eseteire. Helyénvaló, hogy ez az irányelv ne szankcionálja a fizetési eszközök jogszerű használatát, ideértve az innovatív pénzforgalmi szolgáltatásokat, így például a jellemzően pénzügyi technológiai társaságok által kifejlesztett szolgáltatások nyújtását és az ahhoz kapcsolódó felhasználást is.
- (14) Az ezen irányelvben említett bűncselekmények esetében a szándékosság fogalmát a nemzeti joggal összhangban az érintett bűncselekmény minden egyes tényállási elemére alkalmazni kell. Valamely cselekmény szándékos jellegére, valamint az ismeretre vagy a szándékolt célra – mint a bűncselekmények szükséges tényállási elemeire – objektív, ténybeli körülményekből lehet következtetni. Helyénvaló, hogy a szándékosságot nem szükségszerűen magukban foglaló bűncselekmények ne tartozzanak ezen irányelv hatálya alá.
- (15) Ez az irányelv a büntetendő cselekmények hagyományos formáit említi, például a csalást, a hamisítást, a lopást és a jogellenes eltulajdonítást, amelyek a nemzeti jogrendekben már a digitális korszak előtt kialakultak. Ezen irányelvnek az immateriális fizetési eszközök tekintetében való kiterjesztett hatálya ezért megköveteli a cselekmények digitális környezetben elkövetett, az említettekkel egyenértékű formái fogalmának a meghatározását, a 2013/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet (*) kiegészítve és megerősítve. Az immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszközök jogellenes megszerzésének bűncselekménynek kell minősülnie legalább

(*) Az Európai Parlament és a Tanács 2013/40/EU irányelve (2013. augusztus 12.) az információs rendszerek elleni támadásokról és a 2005/222/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (HL L 218., 2013.8.14., 8. o.).

azokban az esetekben, amikor a jogellenes megszerzés a 2013/40/EU irányelv 3–6. cikkében említett bűncselekmények egyikének elkövetésével, illetve az immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszköz jogosulatlan használatával jár. A „jogosulatlan használatot” úgy kell érteni, hogy az valamely személy azon cselekményét jelenti, hogy a rá bízott immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszközt jogosulatlanul és tudatosan saját vagy más személy javára használja fel. Az ilyen, jogellenesen megszerzett eszközök csalárd felhasználása céljából történő beszerzésének büntetendőnek kell lennie, még hozzá anélkül, hogy meg kellene állapítani a jogellenes megszerzés összes tényállási elemét, illetve anélkül, hogy a büntethetőség feltétele lenne a jogellenes megszerzést eredményező alapbűncselekmény miatti bűnösség előzetes vagy egyidejű megállapítása.

- (16) Ez az irányelv olyan eszközökre is utal, amelyek felhasználhatók az ezen irányelvben említett bűncselekmények elkövetéséhez. Annak szükségessége okán, hogy a jogszerű célokra gyártott és forgalomba hozott ilyen eszközök esetében – amelyek tehát önmagukban nem jelentenek veszélyt, még ha azokat fel is lehet használni bűncselekmény elkövetésére – ne álljon fenn büntethetőség, a büntethetőség kizárólag azokra az eszközökre korlátozódik, amelyeket elsődlegesen az ezen irányelvben említett bűncselekmények elkövetésére terveztek, illetve amelyeket kifejezetten erre a célra alakítottak át.
- (17) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalásra és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítására vonatkozó szankcióknak és büntetéseknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük az Unió egész területén. Ez az irányelv nem érinti azt, hogy az ügy körülményeinek és a nemzeti büntetőjog általános szabályainak megfelelően, egyedileg kell meghatározni és alkalmazni a büntetéseket, illetve végrehajtani az ítéleteket.
- (18) mivel ez az irányelv minimumszabályokat ír elő, a tagállamok szigorúbb büntetőjogi szabályokat is elfogadhatnak, illetve fenntarthatnak a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalást és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítását illetően, többek között tágabban határozhatják meg a bűncselekmények fogalmát.
- (19) Helyénvaló súlyosabb büntetéseket előírni, ha a bűncselekményt a 2008/841/IB tanácsi kerethatározatban ⁽⁵⁾ meghatározott bűnszervezet keretében követik el. A tagállamoknak nem kell kötelező jelleggel külön súlyosbító körülményekről rendelkezniük, amennyiben nemzeti joguk külön bűncselekményekről rendelkezik, és azokkal kapcsolatban súlyosabb szankciók szabhatók ki. Amikor egyazon személy az ezen irányelvben említett bűncselekményt egy másik, szintén ezen irányelvben említett bűncselekménnyel összefüggésben követ el, és az említett bűncselekmények közül az egyik lényegében egy másik bűncselekmény szükséges alkotóeleme, a tagállamok – nemzeti joguk általános elveivel összhangban – rendelkezhetnek úgy, hogy az említett cselekmény a fő bűncselekmény tekintetében súlyosbító körülménynek minősül.
- (20) A joghatósági szabályoknak biztosítaniuk kell az ebben az irányelvben említett bűncselekmények tényleges büntetőeljárás alá vonását. A bűncselekményekkel szemben általában annak az országnak a büntető igazságszolgáltatási rendszere tud a leghatékonyabban fellépni, ahol azokat elkövetik. Az egyes tagállamoknak ezért meg kell állapítaniuk a joghatóságot a területükön elkövetett bűncselekmények és az állampolgáraik által elkövetett bűncselekmények tekintetében. A tagállamok megállapíthatják a joghatóságot a területükön kárt okozó bűncselekmények tekintetében is. A tagállamok számára erőteljesen ajánlott, hogy így járjanak el.
- (21) Az illetékes hatóságokat ösztönözni kell arra, hogy a 2009/948/IB tanácsi kerethatározat ⁽⁶⁾ és a 2002/187/IB tanácsi határozat ⁽⁷⁾ szerinti kötelezettségekkel összhangban joghatósági összeütközés esetén éljenek az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (Eurojust) közreműködésével lefolytatott közvetlen konzultáció lehetőségével.
- (22) Mivel speciális eszközökre van szükség a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalásnak és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisításának a hatékony kivizsgálásához, és mivel ezen eszközök fontosak a nemzeti hatóságok közötti hatékony nemzetközi együttműködéshez, a szervezett bűnözést vagy más súlyos bűncselekményeket érintő ügyekben jellemzően használt nyomozási eszközöknek minden tagállamban az illetékes hatóságok rendelkezésére kell állniuk, ha és amilyen mértékben ezen eszközök alkalmazása megfelelő és az arányban áll a bűncselekmények jellegével és súlyosságával, a nemzeti jogban meghatározottak szerint. Ezenfelül a bűnüldöző és egyéb illetékes hatóságoknak kellő időben hozzá kell férniük a releváns információkhoz az ezen irányelvben említett bűncselekmények nyomozása és büntetőeljárás alá vonása érdekében. A tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy biztosítsák a megfelelő emberi és pénzügyi erőforrásokat az illetékes hatóságok számára annak érdekében, hogy azok megfelelően el tudják látni az ezen irányelvben említett bűncselekmények kivizsgálásával és ügyükben a büntetőeljárás megfelelő lefolytatásával kapcsolatos feladataikat.

⁽⁵⁾ A Tanács 2008/841/IB kerethatározata (2008. október 24.) a szervezett bűnözés elleni küzdelemről (HL L 300., 2008.11.11., 42. o.).

⁽⁶⁾ A Tanács 2009/948/IB kerethatározata (2009. november 30.) a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről (HL L 328., 2009.12.15., 42. o.).

⁽⁷⁾ A Tanács 2002/187/IB határozata (2002. február 28.) a bűnözés súlyos formái elleni fokozott küzdelem céljából az Eurojust létrehozásáról (HL L 63., 2002.3.6., 1. o.).

- (23) Az ezen irányelvben említett bűncselekmények ügyében nyomozó vagy büntetőeljárást folytató nemzeti hatóságokat fel kell hatalmazni arra, hogy együttműködjenek az ugyanabban a tagállamban működő más nemzeti hatósággal, valamint a más tagállambeli társintézményekkel.
- (24) Számos esetben bűncselekmény áll olyan események hátterében, amelyekről az (EU) 2016/1148 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁸⁾ értelmében értesíteni kell a releváns illetékes nemzeti hatóságokat. Az ilyen események tekintetében fennállhat a gyanú, hogy azok bűnügyi jellegűek, még ha abban a szakaszban nincs is elegendő bizonyíték arra vonatkozóan, hogy bűncselekmény történt. Ebben az összefüggésben az alapvető szolgáltatásokat nyújtó érintett gazdasági szereplőket és digitális szolgáltatókat arra kell ösztönözni, hogy az (EU) 2016/1148 irányelvben előírt jelentéseket osszák meg a bűnüldöző hatóságokkal annak érdekében, hogy hatékonyan és átfogó módon lehessen reagálni, valamint hogy könnyebbé váljon az elkövetők cselekményeikért való felelősségre vonása és elszámoltatása. A biztonságos, védett és reziliensebb környezetre való törekvés jegyében különösen kívánatos a vélhetően súlyos bűncselekménynek minősülő események bűnüldöző hatóságoknál való szisztematikus bejelentése. Ezenkívül adott esetben az (EU) 2016/1148 irányelv alapján kijelölt számítógép-biztonsági eseményekre reagáló csoportokat is be kell vonni a bűnüldöző hatóságok általi nyomozásokba azzal a céllal, hogy – a nemzeti szinten megfelelőnek ítélt módon – tájékoztatást nyújtsanak, valamint hogy igénybe lehessen venni az információs rendszerekkel kapcsolatos szakértelmüket.
- (25) Az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽⁹⁾ említett súlyosabb biztonsági események bűnügyi eredetűek is lehetnek. Adott esetben a pénzforgalmi szolgáltatókat arra kell ösztönözni, hogy osszák meg a bűnüldöző hatóságokkal azokat a jelentéseket, amelyeket az (EU) 2015/2366 irányelv értelmében saját tagállamuk illetékes hatóságához kell benyújtaniuk.
- (26) Az Unió szintjén többféle olyan eszköz és mechanizmus is létezik, amely lehetővé teszi a nemzeti bűnüldöző hatóságok közötti információcserét a bűncselekmények ügyében a nyomozás és a büntetőeljárás lefolytatása céljából. A nemzeti bűnüldöző hatóságok közötti együttműködés megkönnyítése és felgyorsítása érdekében, valamint annak biztosítására, hogy az említett eszközökben és mechanizmusokban rejlő lehetőségeket a legteljesebb mértékben kihasználják, ezen irányelvnek meg kell erősítenie a 2001/413/IB kerethatározattal bevezetett operatív kapcsolattartó pontok fontosságát. A tagállamok úgy is dönthetnek, hogy az operatív kapcsolattartó pontok már meglévő hálózatait veszik igénybe, így például a 2013/40/EU irányelv által felállított hálózatot. A kapcsolattartó pontoknak hatékony segítséget kell nyújtaniuk, például meg kell könnyíteniük a releváns információk cseréjét, valamint technikai tanácsadással, illetve jogi információkkal kell szolgálniuk. A hálózat zavartalan működésének biztosítása érdekében valamennyi kapcsolattartó pontnak képesnek kell lennie arra, hogy egy másik tagállamban lévő kapcsolattartó ponttal gyorsan kommunikáljon. Tekintettel az ezen irányelv hatálya alá tartozó bűncselekmények jelentős, határokon átnyúló dimenziójára és különösen az elektronikus bizonyítékok változókéony természetére, a tagállamoknak képesnek kell lenniük arra, hogy késedelem nélkül eljárjanak a hálózattól érkező sürgős megkeresések ügyében és nyolc órán belül visszajelzést küldjenek. Nagyon sürgős és súlyos esetekben a tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniók Ügynökségét (Europol).
- (27) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása elleni küzdelem szempontjából nagy jelentőséggel bír, hogy a hatóságok indokolatlan késedelem nélkül bejelentést kapjanak a bűncselekményekről, mivel gyakran ez szolgál a nyomozások kiindulópontjaként. Intézkedéseket kell hozni a bűnüldöző és az igazságügyi hatóságok felé történő, természetes és jogi személyek – különösen a pénzügyi intézmények – általi bejelentés ösztönzésére. Az említett intézkedések különböző típusú intézkedéseken alapulhatnak, többek között a csalás gyanújának bejelentésére vonatkozó kötelezettséget tartalmazó jogalkotási aktusokon, vagy olyan nem jogalkotási intézkedéseken, mint például az információcserét előmozdító szervezetek vagy mechanizmusok létrehozása vagy támogatása, illetve a figyelemfelhívás. A természetes személyek személyes adatainak kezelésével járó minden ilyen intézkedést az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹⁰⁾ összhangban kell végrehajtani. Így például a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalással és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisításával kapcsolatos bűncselekmények megelőzését és az azok elleni küzdelmet szolgáló bármely adattovábbításnak meg kell felelnie az említett rendeletben megállapított követelményeknek, mindenekelőtt az adatkezelés jogszerű indokaira vonatkozó előírásnak.
- (28) A bűncselekmények késedelem nélküli és közvetlen bejelentésének elősegítése érdekében a Bizottságnak körültekintően meg kell vizsgálnia a csalások hatékony online bejelentésére a tagállamok által létrehozott rendszereket, illetve az uniós szintű egységesített bejelentőlapokat. Az ilyen rendszerekkel elő lehetne segíteni a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel való, gyakran online környezetben elkövetett csalások bejelentését, megerősítve ezzel a sértettek támogatását, a kiberbűnözés fenyegetéseinek azonosítását és elemzését, valamint az illetékes nemzeti hatóságok munkáját és határokon átnyúló együttműködését.

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.) a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről (HL L 194., 2016.7.19., 1. o.).

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2366 irányelve (2015. november 25.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 337., 2015.12.23., 35. o.).

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

- (29) Az ezen irányelvben említett bűncselekmények gyakran határokon átnyúló jellegűek. Az ilyen bűncselekmények elleni küzdelemhez ezért a tagállamok közötti szoros együttműködés szükséges. A tagállamokat ösztönözni kell annak biztosítására, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó bűncselekményekkel kapcsolatban – a megfelelő mértékben – gondoskodjanak a kölcsönös elismerési és kölcsönös jogsegély-eszközök tényleges alkalmazásáról.
- (30) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása minden formájával, köztük a kisebb összegűekkel szembeni nyomozás és büntetőeljárás különösen fontos ahhoz, hogy hatékonyan fel lehessen venni a küzdelmet velük szemben. A bejelentési kötelezettségek, az információcsere és a statisztikai jelentések a csalárd tevékenységek felderítésének hatékony módját jelentik, különösen a külön-külön kisebb pénzeszégeket képviselő, hasonló jellegű tevékenységek esetében.
- (31) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása súlyos gazdasági és nem gazdasági következményekkel járhat a sértettek számára. Amennyiben az ilyen csalás például személyazonosság-lopással jár, a következményeit gyakran súlyosbítja a jó hírnevet, a szakmai hírnevet vagy a magánszemély hitelminősítését érő kár és a súlyos érzelmi károsodás. A tagállamoknak segítő, támogató és védő intézkedéseket kell elfogadniuk az említett következmények enyhítése érdekében.
- (32) A sértettek gyakran csak jelentős késedelemmel veszik észre, hogy csalás vagy hamisítás következtében kár érte őket. Ez idő alatt az egymással összefüggő bűncselekmények láncolata indulhat be, ezzel is súlyosbítva a sértetteket érő negatív következményeket.
- (33) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás sértettjévé vált természetes személyek a 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ szerinti jogokkal rendelkeznek. A tagállamoknak az ilyen sértettek számára történő segítség- és támogatásnyújtás céljából intézkedéseket kell elfogadniuk, amelyekben építeniük kell az említett irányelv által előírt intézkedésekre, de egyúttal közvetlenebb módon kell reagálniuk a személyazonosság-lopáshoz kapcsolódó csalások sértettjeinek sajátos szükségleteire. Az ilyen intézkedések részeként mindegyikükre kell bocsátani egy jegyzéket a személyazonossággal kapcsolatos bűncselekményeknek és azok sértettjei támogatásának a különböző aspektusaival foglalkozó, kifejezetten erre szakosodott intézményekről, szakpszichológiai támogatást, illetve a pénzügyi, gyakorlati és jogi kérdésekre vonatkozóan tanácsadást kell biztosítani, valamint segítséget kell nyújtani a lehetséges kártérítés igénybevitelében. A tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy egységes nemzeti online információs eszközt hozzanak létre a sértettek segítségéhez és támogatáshoz jutásának a megkönnyítésére. Az ilyen bűncselekmények negatív következményeivel szembeni védelemre vonatkozó konkrét tájékoztatást és tanácsokat a jogi személyek számára is biztosítani kell.
- (34) Ezen irányelvnek a jogi személyeknek a nemzeti jog szerinti, panasztételi eljárásokkal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jogáról is rendelkeznie kell. Ez a jog különösen a kis- és középvállalkozások esetében szükséges, és várhatóan hozzá fog járulni a kis- és középvállalkozások számára kedvezőbb üzleti környezet kialakításához. A természetes személyeket már a 2012/29/EU irányelv alapján megilleti ez a jog.
- (35) A tagállamoknak a Bizottság segítségével a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása megelőzésére szakpolitikákat kell kialakítaniuk, illetve a meglévőket meg kell erősíteniük, továbbá – tájékoztató és figyelemfelkeltő kampányok révén – intézkedéseket kell kialakítaniuk, illetve megerősíteniük az ilyen bűncselekmények bekövetkezése kockázatának a csökkentésére. Ebben az összefüggésben a tagállamok kifejleszhetnek és naprakészen tarthatnak egy a csalási módszerekre vonatkozóan gyakorlati példákkal szolgáló, könnyen érthető formátumú, állandó online figyelemfelkeltő eszközt. Az említett eszköz kapcsolódhat az egységes nemzeti online, sértetteknek szóló információs eszközhöz, vagy annak részét képezheti. A tagállamok továbbá kutatási és oktatási programokat is kialakíthatnak. Különös figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatók személyek szükségleteire és érdekeire. A tagállamokat ösztönözni kell annak biztosítására, hogy az ilyen kampányokhoz elegendő forrás álljon rendelkezésre.
- (36) Szükség van statisztikai adatok gyűjtésére a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalásról és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisításáról. A tagállamokat ezért kötelezni kell arra, hogy megfelelő rendszert működtessenek az ezen irányelvben említett bűncselekményekre vonatkozó statisztikai adatok rögzítésére, előállítására és rendelkezésre bocsátására.
- (37) Ezen irányelv célja a 2001/413/IB kerethatározat rendelkezéseinek módosítása és kiterjesztése. Mivel nagyszámú és lényeges módosításról van szó, az egyértelműség érdekében a 2001/413/IB kerethatározatot azon tagállamok tekintetében, amelyekre nézve ezen irányelv kötelező, teljes egészében fel kell váltani.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (HL L 315., 2012.11.14., 57. o.).

- (38) Az Európai Unióról szóló szerződéshez (EUSZ) és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez (EUMSZ) csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, ezek a tagállamok nem vesznek részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (39) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (40) Mivel ezen irányelv céljait, nevezetesen azt, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalásra és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítására hatékony, arányos és visszatartó erejű, büntetőjogi szankciók legyenek alkalmazandók, valamint a mind az illetékes hatóságok közötti, mint a természetes és jogi személyek és az illetékes hatóságok közötti, határokon átnyúló együttműködés javítását és ösztönzését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban terjedelmük vagy hatásuk miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (41) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket, ideértve a szabadsághoz és a biztonsághoz való jogot, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot, a személyes adatok védelmét, a vállalkozás szabadságát, a tulajdonhoz való jogot, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság védelmét és a védelemhez való jogot, a bűncselekmények és a büntetések törvényességének és arányosságának elveit, továbbá a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmát. Ez az irányelv az említett jogok és elvek teljeskörű tiszteletben tartására irányul, és azt ennek megfelelően kell végrehajtani,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. CÍM

TÁRGY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Tárgy

Ez az irányelv a bűncselekmények és szankciók meghatározására vonatkozó minimumszabályokat állapít meg a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása területén. Megkönnyíti az ilyen bűncselekmények megelőzését, valamint a sértettek segítségét és támogatását.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) „készpénz-helyettesítő fizetési eszköz”: olyan immateriális vagy materiális védett készülék, tárgy vagy rögzített adat, vagy ezek kombinációja, ide nem értve a törvényes fizetőeszközöket, amely önállóan, illetve egy eljárás vagy eljárások alkalmazásával lehetővé teszi, hogy birtokosa vagy felhasználója pénzt vagy pénzbeli értéket utaljon át, többek között digitális csereeszközök révén;
- b) „védett készülék, tárgy vagy rögzített adat”: az utánzással vagy csalárd felhasználással szemben például tervezés, kódolás vagy aláírás útján védett készülék, tárgy vagy rögzített adat;
- c) „digitális csereeszköz”: a 2009/110/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽¹²⁾ 2. cikkének 2. pontjában meghatározott bármely elektronikus pénz, vagy virtuális fizetési eszköz;

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/110/EK irányelve (2009. szeptember 16.) az elektronikuspénz-kibocsátó intézmények tevékenységének megkezdéséről, folytatásáról és prudenciális felügyeletéről, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról, valamint a 2000/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 267., 2009.10.10., 7. o.).

- d) „virtuális fizetési eszköz”: olyan digitális értékmegjelenítő, amelyet nem központi bank vagy hatóság bocsát ki vagy garantál, nem feltétlenül kapcsolódik törvényes fizetőeszközhöz, és nem minősül pénznemnek vagy pénznek, de amelyet természetes vagy jogi személyek csereeszközként elfogadnak, és amely elektronikusan átutalható, tárolható és értékesíthető;
- e) „információs rendszer”: a 2013/40/EU irányelv 2. cikkének a. pontjában meghatározott információs rendszer;
- f) „számítógépes adatok”: a 2013/40/EU irányelv 2. cikkének b) pontjában meghatározott számítógépes adatok;
- g) „jogi személy”: az alkalmazandó jog alapján jogi személyiséggel rendelkező jogalany, kivéve az államokat, illetve az állami hatásköröket gyakorló közjogi szerveket, valamint a közjogi nemzetközi szervezeteket.

II. CÍM

BŰNCSELEKMÉNYEK

3. cikk

A készpénz-helyettesítő fizetési eszközök csalárd felhasználása

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekményként büntetendőek legyenek az alábbi cselekmények:

- a) lopott vagy más módon jogellenesen eltulajdonított vagy megszerzett készpénz-helyettesítő fizetési eszközök csalárd felhasználása;
- b) hamis vagy meghamisított készpénz-helyettesítő fizetési eszközök csalárd felhasználása.

4. cikk

Materiális készpénz-helyettesítő fizetési eszközök csalárd felhasználásával kapcsolatos bűncselekmények

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekményként büntetendőek legyenek az alábbi cselekmények:

- a) materiális készpénz-helyettesítő fizetési eszköz ellopása vagy más módon történő jogellenes eltulajdonítása;
- b) materiális készpénz-helyettesítő fizetési eszköz csalárd hamisítása vagy meghamisítása;
- c) lopott vagy más módon jogellenesen eltulajdonított, illetve hamis vagy meghamisított materiális készpénz-helyettesítő fizetési eszköz csalárd felhasználás érdekében történő birtoklása;
- d) lopott, hamis vagy meghamisított materiális készpénz-helyettesítő fizetési eszköz csalárd felhasználás érdekében történő beszerzése saját részre vagy más személy részére, beleértve azok átvételét, eltulajdonítását, megvásárlását, átadását, behozatalát, kivitelét, eladását, szállítását, illetve terjesztését is.

5. cikk

Immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszközök csalárd felhasználásával kapcsolatos bűncselekmények

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekményként büntetendőek legyenek az alábbi cselekmények:

- a) immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszköz jogellenes megszerzése, legalább azokban az esetekben, amikor a jogellenes megszerzés a 2013/40/EU irányelv 3–6. cikkében említett bűncselekmények egyikének elkövetésével, illetve az immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszköz jogosulatlan használatával járt;
- b) immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszköz csalárd hamisítása vagy meghamisítása;
- c) jogellenesen megszerzett, hamis vagy meghamisított immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszköz csalárd felhasználás érdekében történő birtoklása, legalább azokban az esetekben, amikor az eszköz birtoklásakor a birtokos tudatában volt az eszköz jogellenes eredetének;
- d) jogellenesen megszerzett, hamis vagy meghamisított immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszközök csalárd felhasználás érdekében történő beszerzése saját részre vagy más személy részére, beleértve azok eladását, átadását vagy terjesztését, illetve rendelkezésre bocsátását is.

6. cikk

Információs rendszerekkel kapcsolatos csalás

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy bűncselekményként büntetendő legyen a pénz, a pénzbeli érték vagy virtuális fizetési eszköz – más személy számára jogellenes vagyoni veszteséget előidéző – átutalása vagy átutaltatása abból a célból, hogy a bűncselekmény elkövetője vagy harmadik személy jogellenesen hasznot szerezzen jusson, mégpedig az alábbi módszerekkel történő szándékos elkövetés esetén:

- a) egy információs rendszer működésének jogosulatlan akadályozása vagy a működésébe való jogosulatlan beavatkozás;
- b) számítógépes adatok jogosulatlan bevitele, módosítása, törlése, továbbítása vagy hozzáférhetetlenné tétele.

7. cikk

A bűncselekmények elkövetéséhez használt eszközök

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy bűncselekményként büntetendő legyen minden olyan készülék vagy eszköz, számítógépes adat vagy bármilyen más eszköz előállítása, saját részre vagy más személy részére történő beszerzése – beleértve azok behozatalát, kivitelét, eladását, szállítását vagy terjesztését is – vagy hozzáférhetővé tétele, amelyet elsődlegesen arra terveztek vagy kifejezetten arra alakítottak át, hogy a 4. cikk a) és b) pontjában, az 5. cikk a) és b) pontjában vagy a 6. cikkben említett bűncselekmények bármelyikét elkövessék, legalább akkor, ha azt az említett eszközök felhasználásának szándékával követték el.

8. cikk

Felbujtás, bűnsegély és kísérlet

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy bűncselekményként büntetendő legyen a 3–7. cikkben említett bűncselekmények elkövetésére való felbujtás és az azok elkövetéséhez nyújtott bűnsegély.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3. cikkben, a 4. cikk a), b) vagy d) pontjában, az 5. cikk a) vagy b) pontjában vagy a 6. cikkben említett bűncselekmények elkövetésének kísérlete bűncselekményként büntetendő legyen. Az 5. cikk d) pontját illetően a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy legalább a jogellenesen megszerzett, hamis vagy meghamisított immateriális készpénz-helyettesítő fizetési eszközök saját részre vagy más személy részére történő csalárd megszerzésének kísérlete bűncselekményként büntetendő legyen.

9. cikk

Természetes személyekkel szemben kiszabható büntetések

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3–8. cikkben említett bűncselekmények hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal legyenek büntetendők.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3. cikkben, a 4. cikk a) és b) pontjában és az 5. cikk a) és b) pontjában említett bűncselekmények büntetési tételének felső határa legalább két év szabadságvesztés legyen.

(3) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 4. cikk c) és d) pontjában és az 5. cikk c) és d) pontjában említett bűncselekmények büntetési tételének felső határa legalább egy év szabadságvesztés legyen.

(4) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 6. cikkben említett bűncselekmény büntetési tételének felső határa legalább három év szabadságvesztés legyen.

(5) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 7. cikkben említett bűncselekmény büntetési tételének felső határa legalább két év szabadságvesztés legyen.

(6) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3–6. cikkben említett bűncselekmények büntetési tételének felső határa legalább öt év szabadságvesztés legyen, amennyiben azokat a 2008/841/IB kerethatározatban meghatározott bünszervezet keretében követték el, függetlenül az említett kerethatározatban meghatározott büntetéstől.

10. cikk

Jogi személyek felelőssége

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek a 3–8. cikkben említett azon bűncselekményekért, amelyeket a jogi személyen belül vezető beosztásban lévő személy akár egyedül eljárva, akár a jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva követett el a jogi személy javára, a következők valamelyike alapján:

- a) a jogi személy képviselőjére való felhatalmazás;
- b) a jogi személy nevében történő döntéshozatalra való felhatalmazás;
- c) a jogi személyen belüli ellenőrzés gyakorlására való felhatalmazás.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek, amennyiben az (1) bekezdésben említett valamely személy általi felügyelet vagy ellenőrzés hiánya lehetővé tette, hogy egy neki alárendelt személy elkövesse a 3–8. cikkben említett valamely bűncselekményt a jogi személy javára.

(3) A jogi személyeknek az (1) és (2) bekezdés alapján fennálló felelőssége nem zárja ki a büntetőeljárást azon természetes személyek ellen, akik a 3–8. cikkben említett bármely bűncselekményben tettesként, felbujtóként vagy bűnsegédként közreműködtek.

11. cikk

Jogi személyekkel szembeni szankciók

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 10. cikk (1) vagy (2) bekezdése alapján felelősségre vont jogi személy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal legyen sújtható, amelyek büntetőjogi vagy nem büntetőjogi pénzbírságokat is magukban foglalnak, és amelyekbe egyéb szankciók is beletartozhatnak, mint például:

- a) az állami kedvezményekre vagy támogatásokra való jogosultságból történő kizárás;
- b) a közfinanszírozásból való ideiglenes kizárás, ideértve a közbeszerzési eljárásokat, a vissza nem térítendő támogatásokat és a koncessziókat is;
- c) üzleti tevékenységek gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás;
- d) bírósági felügyelet alá helyezés;
- e) bíróság által elrendelt felszámolás;
- f) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.

III. CÍM

JOGHATÓSÁG ÉS NYOMOZÁS

12. cikk

Joghatóság

(1) Minden tagállam meghozza a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 3–8. cikkben említett bűncselekményekre vonatkozó joghatóságát megállapítsa, amennyiben az alábbiak közül egy vagy több érvényesül:

- a) a bűncselekményt teljes egészében vagy részben a területén követték el;
- b) az elkövető a tagállam állampolgára.

(2) A joghatóságnak az (1) bekezdés a) pontja szerinti megállapítása céljából úgy kell tekinteni, hogy egy bűncselekményt teljes egészében vagy részben egy tagállam területén követték el, ha az elkövető a bűncselekmény elkövetésekor fizikailag jelen van az említett területen, függetlenül attól, hogy a bűncselekményt az említett területen található információs rendszer felhasználásával követték-e el.

(3) Egy tagállam tájékoztatja a Bizottságot, ha úgy dönt, hogy a 3–8. cikkben említett, a területén kívül elkövetett bűncselekményekre vonatkozóan joghatóságot állapít meg, többek között amennyiben:

- a) az elkövető szokásos tartózkodási helye a területén van;
- b) a bűncselekményt a területén letelepedett jogi személy hasznára követték el;
- c) a bűncselekményt valamely állampolgára vagy olyan személy sérelmére követték el, akinek a szokásos tartózkodási helye a területén van.

13. cikk

Hatékony nyomozás és együttműködés

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a szervezett bűnözéssel vagy egyéb súlyos bűncselekményekkel szembeni fellépés keretében alkalmazottakhoz hasonló, hatékony és az elkövetett bűncselekménnyel arányos nyomozási eszközök álljanak a 3–8. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozásért vagy a büntetőeljárás lefolytatásáért felelős személyek, egységek vagy szolgálatok rendelkezésére.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy ha a nemzeti jog természetes és jogi személyeket arra kötelez, hogy információkat nyújtsanak a 3–8. cikkben említett bűncselekményekkel kapcsolatban, akkor az ilyen információk indokolatlan késedelem nélkül eljussanak az említett bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozásért vagy büntetőeljárásért felelős hatóságokhoz.

IV. CÍM

INFORMÁCIÓCSERE ÉS A BŰNCSELEKMÉNY BEJELENTÉSE

14. cikk

Információcsere

(1) A tagállamok a 3–8. cikkben említett bűncselekményekre vonatkozó információk cseréjének céljából biztosítják, hogy a saját nemzeti operatív kapcsolattartó pontjuk a hét minden napján napi 24 órában rendelkezésre álljon. A tagállamok olyan eljárások rendelkezésre állását is biztosítják, amelyek keretében a sürgős segítségkérésekkel késedelem nélkül foglalkoznak, és az illetékes hatóság a segítségkérés kézhezvételétől számított nyolc órán belül vissza-jelzést küld, legalább azt jelezve, hogy fog-e válaszolni, valamint hogy a választ milyen formában és várhatóan milyen időkereten belül küldi meg. A tagállamok úgy is dönthetnek, hogy az operatív kapcsolattartó pontok meglévő hálózatait használják.

(2) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot, az Europolt és az Eurojustot az (1) bekezdésben említett kijelölt kapcsolattartó pontjukról. A tagállamok szükség esetén frissítik ezt az információt. A Bizottság ezt az információt továbbítja a többi tagállamnak.

15. cikk

A bűncselekmény bejelentése

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy megfelelő jelentéstételi csatornák álljanak rendelkezésre annak elősegítéséhez, hogy indokolatlan késedelem nélkül be lehessen jelenteni a bűnüldöző hatóságok és az egyéb illetékes nemzeti hatóságok részére a 3–8. cikkben említett bűncselekményeket.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a területükön működő pénzügyi intézményeket és más jogi személyeket ösztönözzék a csalás gyanújának a bűnüldöző hatóságok és egyéb illetékes hatóságok részére történő, indokolatlan késedelem nélküli bejelentésére a 3–8. cikkben említett bűncselekmények felderítése, megelőzése, nyomozása, illetve büntetőeljárás alá vonása céljából.

16. cikk

A sértetteknek nyújtott segítség és támogatás

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 3–8. cikkben említett, a személyes adatokkal való visszaélés révén elkövetett bármely bűncselekmény következtében kárt elszenvedett természetes és jogi személyek:

- a) a bűncselekmények hátrányos következményeivel – például a jó hírnevük megsértésével – szembeni védekezésre vonatkozó konkrét tájékoztatást és tanácsadást kapjanak; és
- b) megkapják azon intézmények jegyzékét, amelyek kifejezetten a személyazonossággal kapcsolatos bűncselekmények különböző aspektusaival és a sértetteknek nyújtott támogatással foglalkoznak.

(2) A tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy egységes nemzeti online információs eszközöket hozzanak létre annak érdekében, hogy megkönnyítsék a segítséghez és támogatáshoz való hozzáférést a 3–8. cikkben említett, a személyes adatokkal való visszaélés révén elkövetett bűncselekmények következtében kárt elszenvedett természetes és jogi személyek számára.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelv 3–8. cikkében említett bűncselekmények sértettjévé vált jogi személyek az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvételt követően indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatást kapjanak az alábbiakról:

- a) a bűncselekménnyel kapcsolatos feljelentés megtételére szolgáló eljárások, és a sértettnek az ilyen eljárásokban betöltött szerepe;
- b) a nemzeti jognak megfelelően az ügyre vonatkozó tájékoztatáshoz való jog;
- c) a rendelkezésre álló panasztételi eljárások, amennyiben a büntetőeljárás során az illetékes hatóság nem tartja tiszteletben a sértett jogait;
- d) elérhetőségek az ügygel kapcsolatos kommunikáció céljára.

17. cikk

Megelőzés

A tagállamok, többek között az interneten keresztül, meghozzák azon megfelelő intézkedéseket – például tájékoztató és figyelemfelhívó kampányok, valamint kutatási és oktatási programok –, amelyek célja általában a csalás visszaszorítása, a figyelemfelhívás, és a csalás sértettjévé válás kockázatának csökkentése. Adott esetben a tagállamok együttműködnek az érdekelt felekkel.

18. cikk

Nyomon követés és statisztika

(1) A Bizottság 2019. augusztus 31-ig részletes programot dolgoz ki ezen irányelv kimenetelének, eredményeinek és hatásainak nyomon követésére. A nyomonkövetési programban meg kell határozni, hogy milyen eszközökkel és milyen gyakorisággal kell gyűjteni a szükséges adatokat és az egyéb bizonyítékokat. A programban meg kell határozni, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak milyen feladatai vannak az adatok és egyéb bizonyítékok gyűjtésével, megosztásával és elemzésével kapcsolatban.

(2) A tagállamok biztosítják egy olyan rendszer működését, amely lehetővé teszi a 3–8. cikkben említett bűncselekményekkel kapcsolatos bejelentési, nyomozati és bírósági szakaszokra vonatkozó, anonimizált statisztikai adatok rögzítését, előállítását és szolgáltatását.

(3) A (2) bekezdésben említett statisztikai adatoknak legalább a tagállamok által rögzített, a 3–8. cikkben említett bűncselekmények számára és a 3–7. cikkben említett bűncselekmények miatt büntetőeljárás alá vont és elítélt személyek számára vonatkozó, meglévő adatokat kell magukban foglalniuk.

(4) A tagállamok évente továbbítják a Bizottságnak az (1), a (2) és a (3) bekezdésnek megfelelően gyűjtött adatokat. A Bizottság gondoskodik a statisztikai jelentések összevont áttekintésének évenkénti közzétételéről, és annak az illetékes szakosodott uniós ügynökségek és szervezetek részére történő megküldéséről.

19. cikk

A 2001/413/IB kerethatározat felváltása

Ezen irányelv a 2001/413/IB kerethatározat helyébe lép azon tagállamok tekintetében, amelyekre nézve ez az irányelv kötelező, a kerethatározatnak a nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó határidővel kapcsolatban az említett tagállamokra háruló kötelezettségek sérelme nélkül.

Azon tagállamok tekintetében, amelyekre nézve ezen irányelv kötelező, a 2001/413/IB kerethatározatra való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni.

20. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2021. május 31-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal azon intézkedések szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

21. cikk

Értékelés és jelentéstétel

(1) A Bizottság 2023. május 31-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket. A tagállamok megküldik az említett jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

(2) A Bizottság 2026. május 31-ig elvégzi az ezen irányelv által a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalásra és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítására, valamint az alapvető jogokra gyakorolt hatás értékelését, és jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A tagállamok megküldik az említett jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

(3) Az e cikk (2) bekezdésében említett értékelés keretében a Bizottság arról is beszámol, hogy szükséges, megvalósítható és hatékony-e egyrészt olyan biztonságos nemzeti online rendszereket létrehozni, amelyek révén a sértettek bejelenthetik a 3–8. cikkben említett bűncselekményeket, másrészt bevezetni egy olyan egységes uniós bejelentőlapot, amely alapként szolgálna a tagállamok számára.

22. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2019. április 17-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

A. TAJANI

a Tanács részéről

az elnök

G. CIAMBA
